

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 3 juli 2018

Datum GS-besluit: : 11 september 2018

Vragen nr. 78

Vragen van de heer **D.J. van der Sluijs** (PVV) over zonneparken gevaar voor bodemleven

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 3 juli 2018 door het lid van Provinciale Staten, de heer **D.J. van der Sluijs** (PVV), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

In een artikel van Trouw¹ op 25 juni 2018 valt te lezen dat volgens deskundigen van het Louis Bolk Instituut, het RIVM, de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en vogelorganisatie Sovon, uit internationale kennis en metingen blijkt dat zonneparken funest zijn voor het leven in en op de bodem.

Zonlicht en regen bereiken de bodem niet meer, met kaalslag als gevolg. De Vereniging Nederlands Cultuurlandschap vreest dan ook dat zonneparken het aantal insecten en vogels op landbouwgronden verder omlaag brengt.

Volgens bodemexpert Nick van Eekeren van het Louis Bolk Instituut kan verstoring van de bodem langdurig doorwerken, zelfs ver nadat een zonnepark wordt afgebroken. (na vijftien jaar)

Bovendien stelt bodemdeskundige Michiel Rutgers dat uitgeputte grond slecht water opneemt.

Aangetrokken door een subsidieregeling willen grote investeerders zonneparken gaan bouwen van wel 50 tot 100 hectare groot. In het hele land staan momenteel tientallen projecten in de startblokken om grote zonneparken te realiseren op natuur- en landbouwgrond.

En dat is waarschijnlijk nog maar het begin. Door de krankzinnige ambities in het Klimaatakkoord van Parijs, de absurde wens om te stoppen met aardgas en het op handen zijnde landelijke Klimaatakkoord, zal waarschijnlijk massaal worden ingezet op zonneparken.

De Partij voor de Vrijheid maakt zich ook grote zorgen over de gevolgen van zonneparken op de bodemgesteldheid en daarom wil ondergetekende de volgende vragen stellen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Kunt u aangeven welke grote zonneparken staan gepland in de provincie Noord-Holland en op wat voor type grond deze zouden moeten verschijnen? Graag een gemotiveerd antwoord.

¹ <https://www.trouw.nl/groen/ecologen-zonneparken-zijn-funest-voor-de-natuur~af9edb6b/>

Antwoord 1:

In oktober 2017 hebben wij uw Staten een overzicht doen toekomen met zonnepark-ontwikkelingen in Noord-Holland (kenmerk: 1001436/1001437). Het betreft een lijst met gerealiseerde zonneparken en ontwikkelingen die nog 'in de pijplijn' zitten. Zoals ook blijkt uit dit overzicht is het merendeel van de zonneparken gepland op agrarisch bestemde gronden. Nutsfuncties (zoals: afvalstorten, RWZI's) en braakliggende gronden met een bedrijfsbestemming komen op een goede tweede plaats. De precieze grondsamenstellingen en grondkwaliteiten op deze locaties verschilt, zie ook de beantwoording van vraag 3. Als afgesproken bij de totstandkoming van het ruimtelijk beleid voor zonne-energie (zomer 2016)² wordt momenteel, twee jaar na vaststelling, de herijking van het zonnebeleid uitgevoerd. Onderdeel van deze herijking is ook een actualisering van de lijst met gerealiseerde en geplande zonneparken in Noord-Holland. Dit najaar zullen wij u hierover nader informeren.

Vraag 2:

Kunt u aangeven in welke bestaande en geplande zonneparken de provincie Noord-Holland financieel participeert? Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord 2:

De provincie Noord-Holland participeert niet rechtstreeks in enig bestaand of toekomstig zonnepark. Wel is er een indirecte financiële relatie met zonnepark Solar Campus Purmerend, namelijk via het investeringsfonds 'Sun Invest Noord-Holland' (SINH).³ Dit investeringsfonds werd in 2015 opgericht door het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) en zonne-energie-ondernemer Ecorus. Het fonds is gericht op het ontwikkelen van zon-projecten in de provincie. Via dit fonds is, naast diverse binnenstedelijke projecten, geïnvesteerd in Solar Campus Purmerend. Solar Campus Purmerend is een tijdelijk zonnepark (8,5 hectare, 5,6 MW) gelegen in fase 2 van de ontwikkellocatie Baanstee-Noord. De gronden op deze locatie hebben reeds een bedrijfsbestemming. Solar Campus Purmerend is tot op heden het enige zonnepark waar SINH in investeert.

Vraag 3:

De bezorgde deskundigen willen zo snel mogelijk een landelijk onderzoek.

Deelt u de mening van de PVV dat het van groot belang is dat duidelijk is wat de gevolgen van zonneparken zijn op het leven in en op de bodem? Zo ja, bent u bereid, al dan niet in IPO-verband, om bij minister Wiebes aan te dringen op een landelijk onderzoek & zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:

Ja, wij delen uw mening dat het van belang is de impact van zonneparken op het leven in en op de bodem duidelijk te krijgen. Nee, wij zijn niet bereid om bij minister Wiebes aan te dringen op een landelijk onderzoek. Op rijksniveau vindt er rond dit thema reeds een aantal onderzoeksactiviteiten plaats. Wij achten het gezien de provinciale rol binnen de energietransitie en het ruimtelijk domein bovendien wenselijk om ook eigenstandig bij te dragen aan een spoedige, verdere kennisontwikkeling op dit thema. Dit hebben wij u ook toegezegd bij de vaststelling van het ruimtelijk beleid voor zonne-energie (PS-vergadering 27 juni 2016).

Reeds bij de totstandkoming van het ruimtelijk beleid voor zonne-energie constateerden wij dat zonneparken mogelijk negatieve effecten kunnen hebben op bodemkwaliteit, biodiversiteit en waterrobuustheid. Aangezien bruikbare onderzoeken en kennis tot dan toe ontbraken is gekozen voor een systeem van waarborgen in het provinciaal ruimtelijk beleid. Namelijk het uitsluiten van natuurbeschermingsgebieden (Weidevogelleefgebieden, Natuurnetwerk Nederland en natuurverbindingen) en het stellen van inpassingsvoorwaarden (o.a. geen bodemverharding, faunavriendelijke terreinafscherming). Inmiddels is er iets meer bekend over de hydro- en ecologische effecten van zonneparken. In mei 2018 verscheen een in opdracht van het ministerie van EZK uitgevoerde literatuurstudie en *expert judgement* over de effecten van

² Beleidsnota Perspectief voor Zon in Noord-Holland (juni 2016)

³ <https://www.pdenh.nl/sun-invest-noord-holland/>

zonneparken op (kwetsbare) soorten.⁴ Verder schreven medewerkers van het RIVM, het Louis Bolk Instituut, de WUR en het PBL een waardevol artikel over de verwachte effecten van zonneparken op de bodem.⁵ Het beeld dat uit deze onderzoeken naar voren komt is genuanceerd. Inderdaad is de verwachting dat zonneparken de ecosysteemdiensten van de bodem kunnen aantasten en bepaalde diersoorten hinder kunnen ondervinden. Echter, de precieze effecten op bodem en ecologie hangen sterk af van de wijze waarop het park wordt ingepast. Zo is onder meer bepalend wat de lokale bodemgesteldheid is, wat voor type opstelling er wordt gekozen en hoe het perceel wordt beheerd. Bij de inpassing kunnen bovendien ook bevorderende functies worden toegevoegd, zoals extensieve beweiding, schaduwminnende gewassen of groenstroken, waarmee ook positieve effecten kunnen worden bewerkstelligd. Zoals aangegeven bij de beantwoording van vraag 1 wordt op dit moment de herijking van het zonnebeleid uitgevoerd. In deze herijking wordt afgewogen of de nieuw opgedane inzichten aanleiding geven tot aanvullende regelgeving, naast de waarborgen waarin nu reeds is voorzien. Dit najaar zullen wij u hierover nader informeren.

In ieder geval is het zaak de kennis rond dit thema verder uit te diepen en te vertalen naar (gebiedsgerichte) maatregelen. Hierover wordt momenteel, ook met het Rijk, gesproken in het kader van het Klimaatakkoord. Met het oog op onze rol binnen de energietransitie en het ruimtelijke domein heeft de provincie hier echter ook een eigenstandige taak, zo concludeerden wij bij de totstandkoming van het beleid in 2016 en zo redeneert ook de minister.⁶ Wij zijn momenteel in gesprek met Wageningen University & Research over het nader uitdiepen van de effecten op bodem en biodiversiteit. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met de provincie Groningen, waar eenzelfde kennisvraag leeft. Verder participeert de provincie Noord-Holland in het 'Consortium Zon in Landschap en Landbouw'. Doel van dit consortium is te komen tot een *toolbox* aan mogelijkheden voor een juiste inpassing van zonneparken, onder meer gelet op de thema's bodem en ecologie. Binnen dit consortium worden kansrijke maatregelen gedefinieerd, die worden gekoppeld aan concrete projectlocaties en aldaar ook worden gemonitord.

Vraag 4:

Mocht minister Wiebes (nadat hem, al dan niet in IPO-verband, is verzocht om een landelijk onderzoek te organiseren) afzien van een dergelijk onderzoek, bent u dan bereid zelf een onderzoek te organiseren voor de provincie Noord-Holland? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4:

Ja, zie de beantwoording van vraag 3.

Vraag 5:

Bent u bereid te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de eventuele bouw van grote zonneparken in Noord-Holland te vertragen of zelfs tegen te houden, totdat genoemd onderzoek heeft plaatsgevonden en duidelijk is wat de gevolgen van zonneparken zijn voor de bodemgesteldheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5:

Wij wegen de effecten van zonneparken op bodem en ecologie al mee bij het formuleren van het provinciaal ruimtelijk beleid. Op dit moment voorziet het ruimtelijk beleid voor zonne-energie in een systeem van waarborgen. Zo worden de provinciale natuurbeschermingsgebieden uitgesloten van zonnepark-ontwikkelingen en worden inpassingsvoorwaarden gesteld. Op moment van schrijven wordt de herijking van het zonnebeleid uitgevoerd. In deze herijking zal worden afgewogen of de inmiddels uitgevoerde bodem- en ecologieonderzoeken nopen tot aanvullende regelgeving. Zie ook de beantwoording van vraag 3.

⁴ Buijn et al., *Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland*, Wageningen University & Research: mei 2018, via <https://www.wur.nl/nl/Publicatie-details.htm?publicationId=publication-way-353338353632>.

⁵ Kok et al., 'Trade-offs of win-win bij energieopwekking en bodemfuncties? Zonneparken en bodemafdekking', *Bodem* 2017/4, via <http://www.louisbolk.org/downloads/3270.pdf>.

⁶ Zie ook de beantwoording van de Kamervragen van mw. Dik-Faber (ChristenUnie) inzake 'stormloop op grond voor zonneparken', 20 april 2018, nr. 1708, via: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20172018-1839.html>

Vraag 6:

Deelt u de mening van de PVV, kijkende naar de vele nadelen die kleven aan windparken en de in het genoemde artikel beschreven gevaren van zonneparken op het leven in en op de bodem, dat er ook serieus naar andere mogelijkheden moet worden gekeken om aan de toekomstige energievraag te voldoen?

Antwoord 6:

De provincie Noord-Holland zet in op een brede mix aan duurzame energiemodaliteiten. In het kader van de Beleidsagenda Energietransitie⁷ wordt ingezet op maximale energiebesparing, het slim benutten van warmte en koude en het duurzaam invullen van de resterende energiebehoefte. Op al deze onderdelen is er nadrukkelijke aandacht voor innovaties. Alle duurzame energie-opties worden vanuit de eigen merites beoordeeld op mogelijke inzetbaarheid. Dat doen wij ook voor wat betreft Wind en Zon, zie ook de beantwoording van vraag 3.

⁷ Beleidsagenda Energietransitie 2016-2022 (kenmerk: 771696/771698).